

Vindplaatsen van verkoold hout met boormosselgangen, opgevuld met klei-ijzersteen (en of pyriet) ingebed in klei-ijzersteengeoden

J. H. Römer

SUMMARY

More find-spots of clay-ironstone with boring organisms.

Naar aanleiding van het artikel van W. F. Anderson in grondboor en Hamer no. 6 dec. 1975, kwam een vraag binnen of klei-ijzersteen met verkoold hout bezet met boormosselen in Alstätte een zeldzame vondst betekende, kan ik het volgende hierover berichten:

In principe zijn ze te vinden in alle kustnabije klei- en kleiige afzettingen, waarin tijdens de sedimentatie ook klei-ijzergeoden gevormd zijn.

Door mij persoonlijk zijn ze in grote getale gevonden in de voormalige groeve Beltman te Alstätte (Barrême) in de jaren 1932-1939, van de soms vele honderden van boormossels was soms de witte kalkschaal nog aanwezig, maar dan wel vliedun en omgezet in gips. De holtevullingen voorzover deze uit ijzercarbonaat bestaan zijn bestendig, sommige pyrietvullingen ook, de meeste vervallen echter na één of meerdere jaren. De groeve Hündfeld III in Brock, dicht bij de Nederlandsche grens levert ze slechts sporadisch. Hier is bedoeld het westelijk gedeelte dat uit Onder Barrême afzettingen bestaat. In het oostelijke Aptien-gedeelte zijn ze tot nu toe niet bekend. Ook in de groeve Hündfeld II (onder Apt-Bovenste Barrême) komen deze fossielen sporadisch voor. In de Barrême groeven ten Noorden van Ochtrup zijn ze tot op heden niet gevonden. Wel weer maar ook weer sporadisch in de groeve Borges (Aptien) Westelijk van Ochtrup. In de jaren 1932-1935 kwamen ze ook voor in de voormalige groeve 'Am Berge bij Gronau (Barrême).

Voorts bij graafwerkzaamheden, dus gelegenhedsvondsten in Broekheurne (Barrême) de Glanerbeek bij Glanerbrug en Glane eveneens Barrême. Ook tussen Enschede en Alstätte (Kruthof) in een toevallige Albien-ontsluiting en in incidentele ontsluitingen in de Aa bij Alstätte (Hauterivien). Verder enkele malen in de Wellarandsteen tussen Lünten en Alstätte (Hauterivien) en natuurlijk in de evenoude Losserse zandsteen.

Eenmaal in 1933 vond ik in Glanerbrug in de Wealden(top) een aangeboord stuk hout, en een andermaal in de Midden/Valendis van de Isterberg.

In ons gebied komen deze fossielen dus in het gehele Onder Krijt voor. Helaas gaat de meerderheid van de stukken te gronde aan vertering door het in het hout talrijk aanwezige pyriet. Het best is nog de vondst dadelijk geheel in celluloselak te dompelen. Tenslotte zij nog vermeld dat ook het Eoceen van Damme (Oldenburg) dit verschijnsel kent. Het Eoceen onder Enschede heeft wel eens onduidelijke soortgelijke fossielen opgeleverd. Dit zijn zo de feiten die ik uit eigen waarnemingen weet.